

Michal Škoda: Solitér, jenž dokázal proměnit regionální galerii v instituci mezinárodního významu, slaví šedesátiny

Přijde chvíle, kdy porozumíš...

Michal Škoda je nepřehlédnutelnou postavou současného umění. Věnuje se mu jako aktivní umělec (sochař, malíř, kreslíř, fotograf), jehož dílo je zastoupeno v Národní galerii nebo v Art Institute Chicago, ale také jako kurátor, který v českobudějovickém Domě umění uspořádal okolo dvou set výstav. Dům umění za pětadvacet let, co stojí v jeho čele, dostal smysluplný program, za nímž se vyplatí podnikat na jih Česka cesty.

PETR VOLF
spolupracovník Týdeníku FORUM

Kdysi přehlížená regionální instituce je dnes galerií mezinárodního významu: Možnost představit se v ní dnes pro výtvarníky a architektky znamená vysvědčení kvality. Podobné spojení, kde se soustavná autorská tvorba i tvorba „organizační“ prolíná na vysoké úrovni, nemá obdoby a v tomto ohledu jej můžeme považovat za svého druhu fenomén.

Přítom Škoda sám o sobě říká, že je autodidakt, studoval jen keramiku na střední umělecko-průmyslové škole v Bechyni. „Proto se snažím neustále učit, prohlubovat svoje poznání. Vedle architektury a výtvarného umění mě zajímá hudba, soudobý tanec, film, poezie a další. Díky tomu si snad rozšiřuji kontext, v němž se myšlenkově pohybuji.“ V prostředí, vyživajícím se

Jeden z vertikálních objektů s vnitřním prostorem (kombinovaná technika, dřevo): Umělec jim záměrně nedává názvy, aby nijak neovlivňoval přijetí díla divákem.

ve sledování počtu akademických titulů, pedagogických postů a renomovaných škol, které musí mít „správný člověk“ za sebou, si vybudoval pevnou pozici. Možná právě skutečnost, že si sám prošlapával cestu, mu přineslo rozhled – a především nadhled. Díky němu vidí svět umění osobitě, bez nánosu zavedených pravd, kritérií a hierarchií, jimiž se čeští teoretici rádi zaštiťují, aby získali svoje postavení ve struktuře kamených galerií. Čím více slov publikují, tím větší naději mají, že uspějí.

On sám je vůči vysvětlování a teoretickým rozkladům dotýkající se volné umělecké tvorby skeptický. „Andrej Tarkovskij jednou řekl, že umění by nebylo uměním, kdyby nedalo každému člověku možnost individuálního přijímání. Samozřejmě je nutné být na to nějakým způsobem připraven, na nižším nebo vyšším stupni. Nejdůležitější není jenom příprava, vzdělání, ale duchovní rozměr. To znamená při-

jetí. Ne pochopení, ale přijetí. No, a jestliže přijímáš, tak pak i rozumíš. Přijde chvíle, kdy porozumíš.“

Letošní rok, v němž oslavil šedesáté narozeniny, je pro Michala Škodu velmi plodný. V Alšově jihočeské galerii na Hluboké probíhá výstava jeho Stopy: V místech, kde na sebe loni přitahovaly pozornost výrazné obrazy Kazimíra Maleviče a dalších ruských konstruktivistů, představuje kresby a objekty z posledních osmi let. Co je očividné: V podstatě se jedná o natolik soustředěnou a vizuálně jednotnou expozici, že můžeme hovořit o jediné instalaci. Škoda zaznamenává místa, která v jeho paměti zanechala natolik silné stopy, že je postupně ztvárnil do podoby četných staveb a kresebných prací. Sledujeme průniky hmot, schodiště, průhledy a vnímáme tajemství vnitřků soch, k nimž nás umělec přivádí. Instalace je přesná, jako bychom sledovali osnovu minimalistické hudební skladby.

Michal Škoda je úzce spjat s Jihočeským krajem: narodil 30. května 1962 v Táboře, žije a tvoří v Soběslavi, je hlavním kurátorem v českobudějovickém Domě umění. Jako umělec však získal nadregionální postavení a působí v mezinárodním kontextu.

ČÍSLO TÝDNE

Tolik let uplynulo od doby, kdy Írán v reakci na vydání knihy *Satanské verše* přerušil vztahy s Velkou Británií. O rok později, v roce 1989, vyhlásil ajatolláh Chomejní fatvu nad jejich autorem **Salmanem Rushdiem**. Ta byla zjevně motivem k týden starému útoku na spisovatele, jenž žije téměř polovinu života pod policejním dohledem, ve chvíli, kdy se chystal na přednášku v Chautauqua Institutu ve státě

New York. Napadení, po němž se Rushdie ocitl v kritickém stavu, odsoudila řada jeho kolegů. Joanne Rowlingová a Stephen King označili pokus o vraždu za děsivý (a to je v případě krále hororů co říct), a Ian McEwan napsal: „Salman byl inspirativním ochráncem pronásledovaných spisovatelů a novinářů po celém světě. Je to ohnivý a velkorysý duch, muž s nesmírným talentem a odvahou a nenechá se odradit.“

VÝROK TÝDNE

„Častokrát jsem v konverzaci, když padlo vaše jméno, pozoroval ošklivý škleb, který dobře znám, škleb mrzké radosti, odpovídající myšlence na někoho, koho lze urážet bez rizika.“

Je to stejné, jako kdyby si v Česku dopisovali třeba Bělohradský s Halíkem, ale to se si opravdu děláme legraci. Dva kontroverzní a v médiích zhusta a nikoli vždy s láskou propíraní francouzští intelektuálové, spisovatel **Michel Houellebecq** a filozof **Bernard-Henri Lévy** (již se navzájem rovněž

nemusejí) prolomili ledu a v roce 2008 si začali dopisovat. Výsledkem je jiskrná, chytrá debata o stavu tohoto světa, o Francii, o egu, a soudě podle zmíněného Houellebecqově výroku, ani kniha *Veřejní nepřátelé* nemohla nechat kritiky obou jejich protagonistů chladnými.

ODCHOD TÝDNE

Byl známý zejména díky jednoduchým perokresbám k příběhům **Mikuláše** a jeho partičky (nejráději prý měl Celestýna) – bez originálního obrazového doprovodu by knížky René Goscinnyho těžko získaly takovou proslulost. Za svůj život Sempé nakreslil tisíce vtipů. Je autorem více

než sta obálek magazínu *New Yorker*, dlouhá léta spolupracoval s předními francouzskými časopisy, mj. *Paris Match* či *L'Express* nebo třeba s deníkem *Le Figaro*. Slavný kreslíř a karikaturista zemřel minulý týden ve věku devětaosmdesátilet. Jako by odešel kus našeho dětství.

Pohled do instalace výstavy Michala Škody Stopy, kterou je až do 20. listopadu možné navštívit v Alšově jihočeské galerii na zámku Hluboká.

Zajímavé je, že stejně Škodovy objekty obtočí i v souvislosti s klasickými historickými interiéry, jaké jsou typické pro Trojský zámek v Praze, kde umělec právě vystavuje spolu se sochařem Čestmírem Suš-

kou. Jsou natolik přesvědčivé a silné, že si dokážou vybudovat vlastní atmosféru schopnou hravě odolat vlivům rozptýleného bezprostředního okolí. A co je podstatné: Přestože mají komorní měřítko, tak působí monu-

mentálně, což jen dokazuje, že opravdu velké věci nemusejí svou velikost dohánět rozměrností. Může se to zdát jako něco až mysteriózního, ale opravdové umění už prostě takové je. Pouze musí být: opravdové. ■

Špionážní thriller s Ryanem Goslingem se odehrává v Praze. A to je taky zřejmě jediná jeho přednost.

Krádež Jamese Bonda

Ryan Gosling se v pražské tramvaji necítí bezpečně...

Zápletku filmu z produkce Netflixu je adaptací stejnojmenného románu Marka Greaneyho a nepůsobí nikterak novátorsky: CIA dá dohromady tajný program Sierra – jednotku složenou z kriminálních, kteří pak po světě řeší palčivé problémy. Ryan Gosling vystupuje pod přezdívkou Sierra Six a v úvodu během efektní silvestrovské přestřelky zlikviduje svého služebně staršího kolegu. Vzápětí spolu se svou kolegyní Dani (Ana de Armas) odhalí spiknutí jeho vlastních nadřízených. V tu chvíli se stává terčem nemilosrdného Lloyda Hansena (Chris Evans), jemuž se prozatím do spárů dostává Goslingův učitel (Billy Bob Thornton). Scénář si z románu bere to nejnepatřlivější a děj stáčí na akční horskou dráhu, jejíž klíčové situace se odehrávají v Praze anebo v přilehlých městech (Berlín, Vídeň), která stej-

ně vypadají jako Praha: Filmáři zde ostatně loni utratili podstatnou část velkého rozpočtu ve výši dvou set milionů dolarů. Stálo to za to? *The Gray Man* nabízí zápletku plnou všech základních klíčů žánru akčního filmu. Jednotlivé scény jako by člověk už někde viděl. Sílící rozpaky nakonec na okamžik rozptýlí pouze akční scéna u Rudolfiny, v níž se hrdina musí vyrovnat hned s několika týmy svého protivníka, a přitom je připoután k lavičce v parku. Podivuhodně působí i následný únik tramvají, kdy divák řeší, jak je možné, že vagony i pod těžkotonážní palbou zůstávají v pohybu. Budiž.

Zásadnějším problémem je charakter zločince Hansena. Psychicky vyšinutý vrah nemá jedinou kladnou vlastnost, jedinou vrásku, která by znejišťovala jeho takřka klinickou odpovědnost, byť ho

scenáristé vybavili nepopíratelně zvonivými hláškami typu: „Když se dělá omeleta, musíš zabít pár lidí.“

Bratři Anthony a Joe Russovi se proslavili především velkorozpočtovými dobrodružstvími z Marvelovského univerza, kde si vzali na starost filmy *Captain America: Návrat prvního Avengera* (2014) a *Občanská válka* (2016) a též *Avengers: Infinity War* (2018) a *Endgame* (2019). Pak se pokusili o psychologickou kriminálku *Cherry* (2021) se spider-mánovským Tomem Hollandem a nyní o špionážní thriller nabitý prvotřídním obsazením. Bohužel. Snímek nemá ani napětí *Mission Impossible*, ani grácii Jamese Bonda, ani autenticitu *Jasona Bourne*. Od všech jenom poměrně opisuje. Přesto se již chystá pokračování. Jaké město Russovi s Goslingem zničí tentokrát?

SIMON ŠAFRÁNEK

7 UDÁLOSTÍ, KTERÉ SI NENECHTE UJÍT

OPERA

1

Káta Kabanová

Zářivá kariéra českého dirigenta Jakuba Hruší nebledne. Minulý týden na Salcburském festivalu, který je spojen s největšími dirigentskými legendami jako Toscanini nebo Karajan, předvedl premiéru nového nastudování Janáčkovy opery *Káta Kabanová*. Debutové působení českého dirigenta na prestiž-

ní akci se nese ve znamení spolupráce předních světových uměleckých osobností a těles: Režie se ujal světoznámý Barrie Kosky, hrát budou Vídeňští filharmonikové, s nimiž dirigent již spolupracoval na *Věci Makropulos* ve Vídeňské státní opeře. „Ačkoli patří *Káta Kabanová* k mým nejoblíbenějším Janáčkovým operám, diriguji ji úplně poprvé, protože z dřívějších plánů sešlo kvůli covidu,“ říká Hruša, jemuž se můžete vydat fandit ještě na reprízy 21., 26. a 29. srpna v sále Felsenreitschule, který pojme až 1 400 diváků.

FESTIVAL

3

TrutnOFFBrnoON Open Air Festival

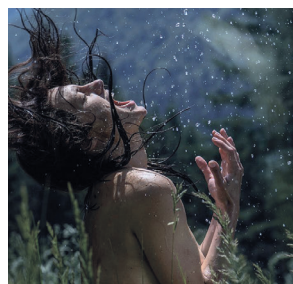
Festival, kterému se přezdívá český Woodstock začal psát svou historii v osmdesátých letech. V roce 1984 a o tři roky později byl rozehnán komunistickou policií. V letech 1990–2016 se konal, už oficiálně, v Trutnově a před dvěma lety se přestěhoval do lesoparku býva-

lé vojenské střelnice v písáreckém údolí řeky Svratky v Brně. Tam letos vystoupí třeba *Sisters of Mercy*, *Reef*, *The Subways* či *Julian Marley*. „Prach se zvíří, dým bude stoupat a mokasiny tančit“ od 19. do 21. srpna. Akce „je věnována míru a svobodě Ukrajiny“.

FILM

4

Světlonoc

Tenhle film jsme neviděli. Přesto si myslíme, že by neměl uniknout vaší pozornosti. K této domněnce nás vedou dvě věci. Je to jednak slibný celovečerní debut režisérky *Světlonoci Terezy Nvotové* s názvem *Špína* z roku 2017 – už tenkrát bylo jasné, že máme tu čest se zajímavou originální autorkou. A jednak je to fakt, že mysteriózní česko-slovenské koprodukční drama *Světlonoc* o vikendu získalo na prestižním festivalu v Locarnu Zlatého leoparda za nejlepší film. „Mám strašnou radost, nečekala jsem, že příběh z malé vesnice ve slovenských horách bude tak silně rezonovat s mezinárodním publikem,“ uvedla slovenská rodačka Nvotová po získání ceny. V českých kinech by se měl snímek promítat od 6. října.

KONCERT

5

Isaiah Collier & The Chosen Few

Je mu třidvacet let a kritika na něj pje chválu. „Jazzový stroj času na trase mezi Johnem Coltranem a budoucností.“ „Svojí vitalitou Collier připomíná mladého Milese Davise, když v 19 letech koncertoval s Charlie Parkerem,“ píše se o něm. Saxofonista Isaiah Collier z Chicaga zahraje se svým kumbem *The Chosen Few* 22. srpna v pražském *Jazz Docku*.

DIVOKÁ KARTA

7

Léto u vody přeje četbě, takže si, pokud mohu doporučit, přibalte k dece tyto knihy: *Frans de Waal – Mámno posledních objetí* – dílo významného nizozemského etologa, smířlivé poučení o člověku jako zvířeti; *Stanislav Komárek – Ochlupeň blížní* – starší, ale velmi podnětný exkurz do člověčího vnímání (nejen) zvířat (nejen) ve světě lidí;

Dan Bárta, zpěvák

KNIHA

2

Katharina Fuchs: Nový život

Příběh dvou silných žen, které se v padesátých letech minulého století v rozděleném Berlíně nechtějí spokojit s postavením ženy v domácnosti a rozhodnou se jít si tvrdohlavě za svými sny. Německá spisovatelka *Katharina Fuchs* působivě vypráví skutečné osudy své matky, respektované módní návrhářky, a tety, jedné z prvních předsedkyní soudu v historii německé justice. Zároveň však její román také velice autenticky líčí atmosféru a trauma rozděleného města i společnosti.

ALBUM

6

Panda Bear / Sonic Boom: Reset

Multiinstrumentalista a skladatel Noah Lennox spoluzaložil na přelomu tisíciletí kapelu *Animal Collective*, pak začal vydávat také sólová alba pod jménem *Panda Bear*. O generaci starší hudebník Peter Kember, známý rovněž jako *Sonic Boomer*, spoluzaložil v roce 1982 psychedelickou skupinu *Spaceman 3*. S obou těchto formací se staly na alternativní scéně pojmy (jakkoli *Spaceman 3* to zabalili už před nějakými třiceti lety). A tihle dva chlapci se dali před nějakými deseti lety dohromady a jejich spolupráce vyústila před týdnem ve vydání společné desky *Reset*. Najdete na ní zajímavě sestříhané silné melodie zabalené do lehce psychedelického hávu. Na léto jako dělané.

Francoise Thom – Jak chápat putinismus, velmi hutná zpráva nejen o zvířecosti v lidských smečkách od renované francouzské historičky. Všechny jsou napsány (a přeloženy) čistým a jasným jazykem, zaplaťpámbu za ty dary. A k tanci a oddychu si potom pusťte nějakou desku od *Simply Red* (kromě *Love And The Russian Winter*)